Додаток до „Буковини“.

Ч. 6. Чернівці, дня 4. (17.) лютого 1905. Рік VIII.

Виходить що тижня в пятницю.

Коштує річно 4 корони.

РУСКА РАДА

НАРОДНА ГАЗЕТА

Адр. редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях улиця Петровича число 2.

Степан Руданьский.

Пісня Хмельницкого.

Гей, братя, козáки, сїдлайте но конї!
Черкнїть для охоти вина!
До боку шаблюки, на руки повідя,
На ноги стальні стремена!
Не гнути нам шиї, козацкої шиї
Під тяжким зелїзним ярмом,
Не нюхати диму нещасного краю,
Щó веть ся над нами кругом!
Чи не та в нас сила,
Що в батьків булá?
Не тая шаблюка у нас?
Чи в нас нема коний на степах широких,
Чи вýголь на люльцї погас?
Нехай наші конї на чистому полї
Тріпнýть ся і враз заіржать!
Нехай наші братя молоді козáки
На чистеє поле біжать!
Нехай знову брязне шаблюка стальнáя
В козáцких зелїзних руках!
Нехай знову ляжуть ворогóві кости
Могилами в наших степах!
А люлька голубка нехай не згасає,
Палїть вражі зáмки кругóм!
Нехай вóрог знає, по вік памятáє —
Згнущáти ся над козакóм!...

Збори мужів довіря буковиньско-руского народу.

(*Конець*).

По полагодженю головних точок нарад промовив сердечними словами посол Филемон Калитовский так: Братя селяни! Ви чули, що зробили рускі посли. Наше серце і наша совість чиста. Зроблено все, що лиш було можливе. (*Оплески*). Не треба забувати, що та робота не йшла так легко. Вже самі соймові засїданя тривали днями й ночами, не кажучи вже про духову працю. Що тілько зроблено, що Русини набрали в соймі значіня, треба передовсїм приписати двом мужам: віцемаршалкови др. Ст. Смаль-Стоцкому і послови Николаєви Василькови. Тямте се добре, що вони своєю роботящостию і проворностию для Буковиньскої Руси заслужили ся як найбільше. (*Оплески*). Я віком найстарший у рускім клюбі але яко посол наймолодший, тож не одно менї прийшло ся скористати від моїх товаришів, бо полїтика — се важна наука.. Причиною наших успіхів була в немалій мірі єдність, яка панувала в нашім клюбі. Будучи того переконаня, що лише згідним трудом зможемо добути для народу лїпшу долю — держали ся ми — як желїзо. (*Славно*). Отсю згоду і єдність повинні заховати між собою й селяни; до неї повинні вони з'обовязувати своїх послів і на будучі часи. Правда — вороги народу обсипали нас перед народом очерненями і лайками. Але самі наші вчинки говорять, по чиїм боцї правда. Вірте менї, що не ті є приятелями народу, що обкидають других болотом — але ті, що трудять ся для народу. Сварня — панове — не дасть сорочки нїкому. (*Славно*).

Відтак промавляв цїлий ряд бесїдників із під селяньскої стріхи, що вповнї вірно оцїнювали визначну роботу наших послів та говорили про кривди, яких они зазнають. Тоті промови були такі розумні й щирі, що аж любо було їх слухати. А що найважнїйше не було у них і слова лайки і сварки, як се буває на „собраніях“ киринників, що лиш тілько й знають, що ганьблять ся і на зборах і у „казетї“, словом всюди. Про киринників на зборах не

угадував ніхто й слова, бо із тою жмінкою ніхто не рахує ся. Вони нікому не страшні. Із ними рахують ся хиба ті, що годують їх своїми рублями.

Перший із селян промовив господар Петро Шандро із Мілієва. Ми прийшли тут нині із далеких сторін у так значнім числї не тому, що нині конець сьвят, а тому, щоб почути наших славних послів, яких не виділи анї наші тати анї діди. Все, що ми нині чули, здобули они для нас самі. Значінє депутатів для народу велике. То так як у тій приказці про двох женців, що один жав збіжє „в ручки", а другий вязав єго у снопи. Прийшла буря і одному шкоди не зробила, а другому розвіяла усю працю. От бачите вагу перевесла, а таким перевеслом є наші посли, що вяжуть маси народу до гурту. (*Оплески*). Славім же їх, а не судім. Ще хотївби я сказати про учителїв, проти яких дехто підносить слово. То чистий гріх, бо они одні працювали до тепер з народом і для народу. Проти них може лише говорити той, який недобрий тому, що хоч старий а темний, коли єго діти вже розумні. Справедлива плата учителям за їх тяжку працю таки належить ся. Проти них і проти школи виступають лиш вороги народа. Як кажу, тримаймо з ними, бо вони приятелї народу, а тодї певне погостимо ще щось лїпшого. (*Оплески*).

Ів. Шпитко із Іспаса. Хоч нині мороз і фуфела — ставили ся ми тут нині на голос наших дорогих заступників, як жовняри, що присягали на послух свому прапорови. Лиш они сказали — ми вже й прийшли. (*Славно*). І не даром ми тут прибули, ми почули, що се правдиві заступники народу, що принесли нам з парляменту а передовсїм із сойму дарунки, які варта не тисячі а мілїони! — Відтак порушує він у своїй промові справу акцизової оплати, яку треба конче платити, хоч люди ріжуть якусь штуку на спілку для себе, справу достарчуваня для селян сировиці та справу оплат податкових при контрактах, які спадають не лиш на купуючого але й на того, що посередничив при купнї, непачеб він також заключував устну умову купна продажи.

Дмитро Ґрищук із Садаґури. Милі братя! Про діяльність наших послів не буду говорити, бо про їх роботу у нас всїх одна думка. Але я хотїв би звернути Вашу увагу на що иньшого. Ми чули із уст пос. Василька, що наші посли мають у парляментї поміч від руских послів із Галичини, яку утискають Поляки. Бо видите, то всюди є один руский нарід, чи тут, чи там. Що одні одної віри а другі другої, се ще народу не дїлить. (*Славно!*) Най кождий вмирає в тій вірі, що уродив ся — се я сам кажу. Але віра нас не може дїлити. Як у нас одна мова, то ми один нарід. Тому не слухаймо ворожих підшептів. Ми вже добре знаємо дїла тих, що хотять нарід затуманити унїєю. Се такі вороги народа, що не варта до них заговорити й слова. В дальшій промові підносить бесїдник справу будови церков, на які повинен давати релїґійний фонд запомоги або безпроцентові пожички, щоб облекшити народні тягарі.

Посол Тодор Левицкий із Чорториї вказує на конечну потребу реґуляциї Черемошу від Вижниці до Неполоківців, яку сойм порішить, як лиш добуде на се средства. Відтак говорить про підмогу, яку дають послам селяньскі петициї про потребу рускої церкви в Чернівцях, а вкінци звертає увагу селян на те, що відтак будуть по селах збирати панотцї підписи передовсїм від епітропів проти нинїшних резолюций. Оттому то повинні селяни уважати, щоб не дали ся в сїй справі нікому підійти, аби виступали проти свого власного добра! (*Одобреня.*)

Дмитро Князький із Карапчева. Я нїби одягнений по паньски, бо я шляхтич. Але так само махаю косою як і всї селяни. Ми чули нинїшні наради, ухвалили послам довірє, але сего ще не досить. Нам треба йти на села, збирати ся з народом що недїлї і розповідати про те все, що ми тут чули. Треба, аби весь нарід зрозумів своє положенє. За сих шість лїт, використаймо значінє наших послів. Просьвічуймо ся і орґанїзуймо ся, щоб наш великий нарід став також дужим. Не ждїм на спонуку проводирів, бо надходить час, де ми самі собі маємо дати провід. (*Славно!*)

І. Ростоцкий із Кіцманя в дуже гарній промові виказує, що до праці спонукує послів любов до народу. Рідною сестрою тої любови се народна просьвіта. Вона потрібна нам конче тепер, коли дістаємо в руки права немов острий меч. Треба уважати, щоб самі ним не зранили ся. Тому єднаймо ся гуртом в просьвітні товариства! Читальня повинна стати другою сьвятинею по церкві. Коли треба гуртувати ся в товариства, забудьмо свої справи личні, бо тут іде о добро суспільне! Лиш поступаючи так, дійдемо до нашої високої мети. (*Грімкі оплески.*)

Іл. Меленка із Рогізної ще раз підносить заслуги наших послів і вагу учительскої праці.

Дмитро Юрчук із Рогізної виказує на примірах погане поведенє деяких панотців супроти народу, які раді би єго туманити унією, як се робить і рогізняньский панотець, що сам не є нічим иньшим як уніятским перевертнем.

Ряд вічевих промов закінчив посол др. Стефан Смаль-Стоцкий. Подавши поясненя в справах піднесених в селяньских промовах, звертав між иньшим увагу мужиків на те, щоб користали із посередництва ради культури краєвої при закупні кукурудзи, і говорив дальше меньше більше ось так: Ми чули тут цілий ряд селяньских промов. Коли мужики вже так розуміють вагу єдности і орґанізациї, то ми вже не пропадемо! (*Оплески.*) Ви знаєте, як мало було нас давно. Народний рух обмежував ся прямо на одиницях. Та працею і єдностию доведено до того, що нині самих мужів довіря не може помістити простора саля „Народного Дому“, який збудовано також із народних жертв. — Ухвали нинїшних зборів мають велике значінє, бо вони доказують чужим, що за рускими послами стоїть нарід. Нас вибрав сам нарід і в нїм лише шукаємо ми підпори. Тому треба, щоб нарід знав, за чим має постояти, треба аби не повторювали ся такі случаї, щоб сільскі ради ухвалювали резолюциї проти найхосеннїйших для себе законів. Се станесь тоді, як у нашім народї будуть розповсюднювати ся книжки і часописи, як за ті часописи наш загал стане правильно платити. Инакше їх істнованє не можливе. Треба не лиш плескати в долоні і кричати „славно“, треба також невсипучої праці. Вірте нам, що ми тягар нашої праці ледви несемо. Робіть же так і ви, будьте по селах апостолами нових думок! Най по селах просьвітні огнища не марнїють. Най „Каси“, „Січи“, „Читальні“ виповняють весь круг свого діланя, инакше вони не мають нїякого значіня. Сего треба конче, щоб ми „єдиним серцем і єдиними усти“ знали, до чого йдемо. Не надїятц ся нам на нїкого і не ждати нам на нїкого. Від нїкого нїчо не прийде. Нам треба все брати самим. (*Грімкі оплески.*) Але треба навчити ся, як то бере ся. Треба навчити ся, як переводить ся в діло кожду задачу. А що не будь ми робимо — маймо все на оці добро народу, а тоді буде наша робота спасенна і обильна в плоди. Нас може не стати, але наша справа пропасти не може — а за се як раз повинні дбати Ви! (*Грімкі оплески.*)

Отся промова нашого невсипучого провідника запала в серце кождому глибоко, бо се вказано нам дорогу, якою маємо іти, аби стати раз панами на власній земли. Бо все, чого нам треба, здобути можемо лиш працею і єдностию. Із сими думками розійшли ся домів учасники сих славних зборів, як лиш їх закінчив надсов. В. Ясеницкий, що по обговореню церковної справи він знова вічеві наради.

Наші читальні.

Із Конятина, вижницького повіту.

Перші загальні збори і отворенє читальні „Рускої Бесїди“ в Конятинї відбули ся 19. грудня 1904 в день сьв. Николая в забудованю чесн. ґазди Ілиї Пашенка досить величаво. Вже від самого ранку видно було, як наші люди сходили ся з верхів, щоб звеличати се сьвято. Як в кождім селї в горах, так і в нас в Конятинї, тяжко приходило нам серед таких обставин, які тут панують, читальню заложити. В нас дуже богато противників, котрі на жаль взяли керму громади в свої руки і противлять ся всякому поступови. Вже було сказано в „Рускій Радї“, які

перепони ставляли нам вороги при закладаню тов. „Січ“ а не меньші перепони ставляють они й тепер, коли ми рішили ся якесь хосенне діло в себе заложити. При тім всім допомагає нам лиш наш пан учитель Іля Шевчик, котрого вороги за то ненавидять. — На збори прибули крім представителів тов. „Січ“ з Яблоницї, з Довгополя ще й пп. учителї Ант. Мандрик з Довгополя, Юр. Майковский з Стебнів і місцевий учитель Іля Шевчик, як також і місцевий церк. півець п. Василь Товстюк.

О першій годинї по полудню примашерувала в походї наша „Січ“ з прапором на передї під проводом нашого славного кошового Івана Дутчика на місце зборів, а поважний ґосподар Іля Пашенко привитавши всїх зібраних по рускому звичаю хлїбом-солею, рухнув весь нарід поверх сотки до забудованя. Збори отворив тимчасовий голова читальнї Іван Дутчик і назначив місцевого учителя пана Іл. Шевчика на предсїдателя, котрий подякувавши за вибір, обяснив в своїй гарній промові значінє зборів, як також і статути товариства, по чім наступив вибір видїлу товариства, що ось як випав: Іван Дутчик голова, Іля Пашенко заступник, Юрий Гарас писар, Танасїй Марусяк бібліотекар, Юрий Феркало скарбник, Федір Григорек, Федір Комариця і Николай Комариця члени видїлу.

Всїх членів записало ся поверх сотки а річна вкладка ухвалена на 50 сотиків.

На зборах промовляв п. Василь Товстюк церк. півець, котрий в гарній промові заохочував зібраних до товариства, як також до заложеня сьпівацкого хору. Пан учитель Ант. Мандрик з Довгополя висказав в своїй знаменитій промові про хосен школи народної і товариства, завзиваючи присутних до поступу, як також спімнув про бідну ґімназияльну молодїж, що рада чогось навчитись та не має до того помочи материяльної. На внесенє п. уч. Мяндрика зібрано на „Руску Бурсу“ в Кіцмани 11 К 33 с., на що жертвували: Пан Василь Товстюк пів. церк. 2 кор., п. уч. Мандрик 1 кор., п. уч. Юр. Майковский 1 кор., п. уч. Шевчик 1 кор. а решту склали присутні селяни.

Пан учитель Юрий Майковский заохочував в своїй гарній і приступній промові до заложеня каси і крамницї і підніс, що наше село Конятин дало перший початок до заложуваня „Січий“, як також і читальнї в сїй глухій околицї.

По промові голови читальнї Івана Дутчика, що завзивав членів до згоди і витревалости, забрав голос ще раз п. уч. Іля Шевчик, дякуючи всїм присутним за їх щиру волю, що не жалували труду і причинили ся до заложеня читальнї і підніс трикратне „най жиє“ в честь нашого Монархи. По відсьпіваню „Мир вам братя“ і „Ще не вмерла“ закінчили ся збори.

Оттак сьвяткували ми день сьвятого Николая отворенєм читальнї а маємо ще надїю, що незабаром будемо сьвяткувати і отворенє каси райфайзеньскої.

Присутний.

Із Синівцїв долїшних.

Прошу ласкаво помістити се письмо у „Рускій Радї“. Ще в день св. Преображенія відбули ся загальні збори читальнї „Рускої Бесїди“ в нашім селї. Від того часу не було довгий час успіху у нашій читальни, бо ще є у нас велика тьма хрунів, що хотїли би розбити се добре дїло. Найгіршим ворогом читальнї заявив ся Ґеорґій Бідолах, що дня 19/12 с. р. викрикував у пянім станї що найгірше. Вже би менї не диво, коли-б він був хоть трохи вчений а то... Ет та що про него говорити, горбатого й могила не випрямить! Та помимо всяких підшептів таки повіяв лїпший дух про читальню через те, що чесний господар Іван Цїкало відступив свою обширну хату для читальнї. Честь і слава єму за то, що не дав ся підмовити ворогам, а не меньша подяка належить ся нашому дорогому учителеви Бачиньскому, що не жалував і не жалує свого труду, щоб зробити читальню в рівнї з другими. Він то заохотив кількох господарів до науки читаня і писаня, а до читальнї як в день так і у вечер приходить, а парубків вчить красних сьпіванок, щоб з них стали добрі члени „Січи“. — *Василь Цїкало.*

Огляд памятних виборів до сойму краєвого 1904.

(Дальше).

Наші посли поробили гарні закони для народу. Питанє лиш, чи нарід буде знати що з ними зробити? Бо, видиш, і ніж і сокира, дуже хосенні річи, але лиш в сьвідомих руках. Треба знати, як з ними обходити ся, инакше можна ними й зарізати ся.

— Ти мене, ба потїшиш, ба засмутиш. Не муч мене!

— Бог з тобою! Я маю в Бозї надїю, що руский нарід на Буковинї піде в гору, єго нїхто вже не зломить. На се вказують не лиш памятні вибори з минувшого року, але і невтомима праця більшости так інтелїґенциї рускої, як і сьвідомість і витревалість таки самого народу по багатьох селах.

Возьми приміром лиш село Топорівцї. Там для нашого народу дуже тяжкі відносини. Йосель Фішер розсїв ся на добрах православного фундушу. Збогатїв дуже, трясе цїлим великим селом, ба колись цїлим повітом. Він давить руску читальню, давить сьвідомих рускпх мужиків. На єго услугах двірник, ба цїла громадска старшина, горівка з єго пропінациї перемагає все добре. Страшний воріг просьвітного розвою нашого народу. З ним йде — як звикле — і парох топорівский, „душпастир“ руских християн. Так само і єго сотрудник в Топорівцях відносить ся в дусї консисториї і Йосля і пароха ворожо супроти власної пастви.

В Топорівцях прилучує ся до противників розвою руского народу винятково навіть і школа. В сїм великім селї стоїть вже довший час аж шестиклясова руска школа. Здавалоби ся, що поступу бажаючі селяни в Топорівцях малиб за собою, як в других селах, хоть кількох учителїв. Та місцевий надучитель Неделко відносить ся до народу неприхильно вже з давен давна. Із сеї причини й проче учительске тїло було до недавна коли не явно проти селян то бодай не ставало виразно по боцї селяньскої маси, щоб помочи їй до побіди над визискувачами мужиків.

І от при отаких, просто безнадїйних відносинах в селї виступає простий, мужик Петро Ґелич, проти всїх тих могучих противників і ворогів мужицкої і людскої правди в громадї і веде через 20 лїт невгаваючу борбу за висвободженє руского люду. Спершу гуртує ся вокруг Ґелича мала горстка селян в читальни. Вона чим раз зростає, набирає ваги в селї, але заразом звертає і лють всїх значних ворожих чинників в громадї, ба в цїлім повітї на себе. Ґелича з товаришами тягнуть по криміналах. Слабодухи відскакують від него. Читальня, що зросла була вже на міродайного чинника в селї упадає, Ґелич остає ся знов лиш з кількома вірними товаришами в селї. Але єго відвагу і енерґію не зломали вороги. Він, як апостол, проповідує далї правду мужицку та свободу і волю руского народу. Отак стоїть той чоловік незломаною скалою против страшних напорів ворожих через повних, двадцять лїт! Він нї не увяв нї не тратив надїї на силу і побіду правди аж доти, доки правда таки не побідила. Єго громадка знов зростала, знов почала набирати ваги в селї.

При послїдних виборах голосує вже з Ґеличом на посла Стоцкого в Топорівцях аж вісїм виборцїв а на дїдича лиш три! А опісля при громадских виборах подає ся майже, цїле село на сторону Ґелича! Отже отсей спокійний простий чоловік, що навчив ся читати й писати вже в старших роках, отсей мужик, Петро Ґелич, він устояв ся всяким громам і затїям могучого Йосля, отця пароха Митрофановича, отця сотрудника, громадскої старшини і нежичливого та відпорного поступованя над'учителя Неделка із майже цїлим єго великим учительским тїлом шестиклясової школи! І допняв правди!

Се такий сьвітлий, такий блескучий прояв постоянности і витревалости в нашім народї, що вірю непохитно в кращу будучність руского народу, вірю що:

Згинуть наші вороженьки,
Як роса на сонцї.
Запануєм і ми братя
У своїй сторонцї!

— Най Бог з тебе говорить.

— Чекай, старенька! Ще не конець. На вічну память прочитаю тобі ще з 22. липня 1904, ктиторів сеї теперішної кращої доби руского народу на Буковині як і своїх власних зрадників тай чужих ворогів нашого народу.

За душу перших повинни наші потомки кождого 22. липня рік річно Бога молити, а за других, коли ще тепер не опамятають ся та не звернуть на дорогу людскої правди, проклони слати.

— Читай!

(*Дальше буде.*)

Дописи.

Із Гаврилівців.

Доносимо вам, що у нашім селї є такі люди, що на сьвяте Різдво празнували в коршмі! Один старий киринник вийшов з дому божого, а зайшов до коршми і випив порцию сивухи і засидів ся аж до пізного вечера. Побачили то молоді хлопцї, позаходили і собі до коршми і пили аж без міри, мабуть на те, аби годувати коршмареви дїти. Замість, щоби іти до „Січи“ ходять дорогами і галасують, що хто коршму минає той щастя не має! Скажеш єму ходи до „Січи“, то так як бись у него ніж упхав. „Що — каже — буду іти та гроші там давати, лїпше піду до коршми тай пріпю, тай буду знати, щом пропив!“ І на гарну забаву йдуть люди до коршми... Випє одну, другу, ба і трету порцию, вийде на двір, запоре носом у болото і рохкає гей хрунь. По тім знов встане і пороззирає ся, вертає знова до коршми і сїдає собі на лаву. Вже би йшов до дому, аж дивить ся а то прийшов єго приятель і починають знов частувати ся. Горлаючи на цїле село, йдуть піяки до дому бити жінки і дїти. Такі то в нас ґазди. Другої днини витверезить ся аж над вечер, вилупить очи як цибулї на жінку і питає: А є що вечеряти. Повечерявши, вийде такий сват на двір, подумає, поміркує, сягне у кишдню, найде кілька крейцарів і знов суне до коршми тай каже: панї Шібер дайте менї тої браги! Шібер всьміхне ся тай питає: якої браги? Та тої що голову дурить, най ся поправлю! — Ой правда що такому піякови випадає пити одну брагу, бо він варт лиш того, що худоба, або й того нї. — „*Січовик*“.

Із Кучурова Великого.

В Кучурові великім відбули ся дня 1. січня 1905 перші загальні збори консумц. товариства „Взаїмна Вигода“. На збори, котрі отворив п. А. Карча о $5^1/_2$ годинї, явило ся 180 членів. Ми очікували тут також всїх наших п. учителїв і учительок, та дармо бо крім п. Топущака і п. Соневицкого не явив ся більше нїхто. По отвореню зборів вибрали ми п. П. Казїєвича проводатором зборів, п. Соневицкого писарем а п. Івана Радула членом, котрий своїм підписом відповідає за докладність протоколу. До першої точки дневного порядку зголосив ся п. уч. наш Николай. Сей п. пояснив точно статут, говорив про хосен сего товариства і заохочував членів до працї, бо тілько праця єдина вирве нас із нашої тяжкої нужди. Друга точка наради був вибір старшини а також вибір членів до ради надзорчої. До старшини вибрано головою: А. Карчу, єго заст. Тод. Цуркана, контроль. П. Казїєвича єго заст. Ник. Єриміцу, управит. Леонт. Цїкаляка єго заст. Ник. Топущака, а до ради надзорчої: Іл. Маковійчука, Арт. Маковея, Ник. Пентелейчука, М. Суховерского, Дм. Сливоцкого, Ол. Кравчука, Арс. Симиновича, Іл. Зеґрюка і Прок. Яцка.

По виборах замкнув п. Казїєвич збори. — Тут згадаємо єще, що збори відбули ся в нашім Народн. Домі, бо в школї не позволило нам ц. к. староство, против чого хотїли ми внести жалобу до ц. к. правительства, але нема нам часу на такі річи. До того гадаєм собі „хто терпен той спасен“. Се заборонене було для наших ворогів великою утїхою. Наш двірник Пр. Супиньский скоро розбубнив то по цїлім селї. Є у лїпше смакує Берґерове пиво тай вино як наша праця против нашої нужди. Він взагалї відколи став двірником не хоче бідних селян знати. Як прийшло із ради культури краєвої запитане, чи нам кукурудзи треба, то він скоро відписав, що не треба — бо у нас кожда

найбіднійша вдовиця має тілько кукурудзи що і сама продавати може !??? Сьміх і ганьба п. двірниче! тай годі. Наш двірник тримає громадских сторожів на то, щоби тії що неділї людий зганяли до канцеляриї на наради, яким би то способом вигнати учителїв з громади тай нашу читальню, касу і „Січ“ розбити, або щоби ті сторожі его що вечера відпроваджали з пропінациї домів „тай щоби єму помагали наших учителїв і нас, мазурами“ прозивати а не на тоє, щоби на Тисовци свинї тай кури не пропадали. — От ми би нашому двірникови в сїй дорозї радили, щоби він уважав, кого він мазурами прозиває, тай щоби він борше старав ся здати рахунок громадский, якого вже три роки не здавано, бо прийде до того, що будуть адвокати заробляти як вже від Чипишки Домітраша, котрий в громадскім урядї честь п. Топущака нарушив, заробляли. Най двірника наші „товариства і наші учителї“ нич не обходять от і приповідка для него: „Не пхай свого носа до чужого проса“. *К... С...*

ВСЯЧИНА.

До всїх Читалень і Січий на Буковинї післала „Руска Бесїда“ відозви, аби приступали до гурту, щоби можна отворити Філїї „Рускої Бесїди“ в поодиноких повітах. Заразом поставлено Читальням і Січам питаня про стан їх товариств, а всї відповіди будуть надруковані в „Рускій Радї“. Котра Читальня або Січ не дістала сего письма, най повідомить з а р а з „Руску Бесїду“ в Чернівцях а вона вишле згадане письмо ще раз а заразом поскаржить ся через руских послів у Відни на почтові непорядки, ізза котрих пропадає богато руских листів. Котра Читальня або Січ не відповість „Рускій Бесїдї“ нїчо, ті викажемо в „Рускій Радї“ на доказ, що вони нїчого не роблять і що треба з ними зробити лад.

Спростоване. Від п. Юрія де Зотти управ. школи в Розтоках одержуємо письмо, в якім він відносно до дописи поміщеної в 52 нашої часописї п. з. „З над Черемоша“ заявляє: Не правда, що я не інтересую ся заложенєм „Січи“ в Розтоках натомість правда є, що я як лиш прийшов сюди, почав заохочувати людий до заложеня названого товариства і з моїм товаришом Продаником перші вписали ся в члени. Також не правда, що в вижницьких горах лиш Розтоки не мають „Січи“, а правда, що й в иньших громадах як в Плосцї, Устю-Путилові, Підзахаричу і др. ще сего товариства нема“. — Містимо радо отсе спростоване, бо нашому дописувателеви не ходило о те, щоб діткнути пана Зотту, але о те, щоб прискорити заснованє Січи в Розтоках.

Перші загальні збори каси пожичкової і щадничої для громади Чорний Потік відбудуть ся в неділю дня 26. лютого 1905 р. о годинї 1-ій пополудни в шкільнім будинку з звичайним дневним порядком. — *Старшина.*

Із Веренчанки. На надзвичайних зборах „Січи“, дня 22-го січня сего року гостив у нас Вповажаний пан професор Яричевский. Рано вийшла наша „Січ“ із прапором насупротив ожиданого гостя; серед окликів „славно“ повитав его п. учитель Стернюк; тепер вже всї удали ся до читальнї. Тут дві обширні комнатї не могли усїх помістити, то-ж много мусїло стояти на дворі. По виборі на кошового пана Евгена Стернюка, на І. четара Николая Луцюка, а на II. четара Ґеорґія Дїдуха, промовив пан Яричевский. Своєю прегарною бесїдою з'умів так оволодїти слухачів, що много не лиш парубків, але і ґаздів вписало ся в члени Січи.

По вичерпаню дневного порядку віддеклямував гарно „Розриту могилу“ Стеф. Антимійчук, „Поклик до Січовиків“ Тод. Габаковский, а найгарнїйша деклямация була „Рідна мова“ малої січанки-школярки Наст. Костик. Між деклямациями сьпівали прегарно наші парубки „Ой Морозе“, „Зеленая рута“, „Ой у поли черемшина“. „Не пора“ а Січова пісня закінчили се сьвято. Жаль великий огорнув всїх, коли прийшлось пращати дорогого гостя; старшина вся відпровадила его до зелїзницї, бо иньші мусїли подбати за се, щоб дївчатам на танци не навтямляло ся. Єще

раз дякуємо Вам Вп. пане, що не забулисьте про нас, отсе мож було вичитати із очий кождого в тій хвили, коли потяг рушив в сторону... Кіцманя. — *Іван Шадковский* писар.

Нові банкноти 10-коронові з датою 2-го січня 1904 р. будуть видавати каси австро-угорского банку від дня 25-го с. м. Дотеперішні банкноти 10-коронові з датою 31-го марта 1900 р. будуть стягнені і при заплаті будуть їх приймати лиш до дня 28-го лютого 1907, а від того речинця можна їх буде лиш вимінювати в касах до 31-го січня 1913. Нові банкноти будуть 135 міліметрів широкі а 80 мілїм. довгі. Они виконані на папери без водних знаків, мають на одній стороні текст німецкий, на другій мадярский, а на розеті написи вартости банкнотів (десять корон) в осьми мовах, між тими й в рускій. На німецкій стороні єсть вибитий цїсарский орел, а на угорскій герб угорский. Цїлий образ банкнота виконаний у фіолетній барві.

Страшна пригода лучила ся перед кількома днями недалеко зелїзничого двірця в Етам у Франциї. Громадка робітників, вертаючи до дому, ішла зелїзничим насипом, аби скоротити собі дорогу. Нараз над'їхав париский блискавичний поїзд. Десятьох ротітників вспіло о стілько відскочити на бік, що лиш поспадали з насипу і легко покалїчили ся, натомість пятьох поїзд на смерть роз'їхав.

Небіщик, що сьпівав на власнім похороні. В місті Корк помер недавно оден купець, славний з того, що був першим на сьвіті чоловіком, котрий сьпівав на власнім похороні: „Со сьвятими упокой....“ Коли домовину замкнено, поставлено на єї віко фоноґраф. Після похоронного богослуженя пущено фоноґраф в рух і люди, що зійшли ся для відданя небіжчикови послїдної прислуги, почули власний голос покійника. Сьпівав собі похоронну пісню. Додати треба, що місто Корк находить ся в Америцї.

Золото з морскої води. Анґлїйскі дневники доносить, що в Льондонї повстала спілка, котра має на цїли добувати з морскої води золото. До тої спілки належать визначні личности з аристократиї, плютократиї, а славний фізик Ренсі також приступив до него. Ренсі впевнює, що з одної тонни морскої води можна добути в дешевий спосіб 1 ґрам золота.

Чоловік з 41 жінками. Полїция в Ню-Йорку арештувала небезпечного дурисьвіта, якогось Івана Гоха, котрий, як тепер показало ся, мав аж 41 законних жінок. Гох вишукував собі такі дївчата або й вдовицї, котрі мали якусь готівку і женив ся з ними, а відтак забирав їм гроші і втїкав від них, або деякі, як здає ся, навіть і троїв аршеником. Дивна лиш річ, як він умів всї тоті жінки так підійти, що они, не надумуючись довго, віддавали ся за него. Єсть здогад, що він умів їх якимись гіпнотичними способами так затуманити, що они робили то, що він хотїв, бо одна з єго жінок розповіла, що дала єму 1000 долярів, але не може собі пригадати, коли, і де то було. Коли єго привезено до Чікаґо, дожидала єго вже на двірци коло полїциї кількатисячна товпа людий. В полїциї поставлено єму до очий тоті жінки, з котрими він зовсїм законно оженив ся, але він зразу всему перечив. Наконець признав ся до 10 жінок і сказав, що в 1894 р. оженив ся два рази, опісля три рази, а в 1904 р. пять разів. Він каже, що називає ся Гох, а поправдї здає ся, що називає ся Шмід і єсть родом з Німеччини. При нїм знайдено в пері аршенїк, а він каже, що носив ту отрую при собі лиш длятого, що хотїв собі житє відобрати. Лїкарске доходженє однакож показало, що одна з єго жінок, якась Вальрен, котра недавно померла, була отроєна аршенїком. В однім случаю, як слїдство показало, померла одна жінка, з котрою Гох був оженив ся, а він тодї десь щез. Одїж єго знайдено на березї ріки і всї гадали, що він утопив ся. Але пастор, котрий єго вінчав, набрав підозріня і зажадав відкопаня трупа жінки і розслїдженя причини смерти. Тодї показало ся, що труп був вже раз відкопаний і всї внутренности з него виймлені. Аж не хоче ся вірити, щоби такий зьвір в людскім тїлї міг по сьвітї ходити!

Видане Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО
З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Ів. Захарка.